

Vägledning insamlingssystem

Vägledningen är till för dig som tillverkar eller importerar och säljer batterier på den svenska marknaden. Den är Naturvårdsverkets tolkning av 19 § i förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier och handlar om lämpliga insamlingssystem. Den är till skillnad från lagar, förordningar och föreskrifter inte juridiskt bindande, utan just vägledande.

Att vägleda är en av våra främsta uppgifter. Vägledningen ska påverka utvecklingen så att vi i Sverige når miljömålen och skapar en bra livsmiljö för oss och kommande generationer. När det gäller batterier handlar det framförallt om att förhindra utsläpp av giftiga tungmetaller som kvicksilver, kadmi-um och bly.

Målet för insamlingssystem för batterier är en god insamling i hela landet. Alla medborgare ska ha möjlighet att på ett enkelt och smidigt sätt lämna sina uttjänta batterier till insamling. Utformningen av insamlingssystem ska utgå från ett konsumentperspektiv och antalet insamlingsplatser ska inte minska till följd av att producentansvar på batterier införts.

Innehåll

INNEHÅLL	2
1. Vad innebär kriterierna för lämpliga insamlingssystem i 19 §?	3
2. Vem är skyldig att upprätta insamlingssystem?	4
3. Vilka krav ställs på ett insamlingssystem?	4
4. Vad gäller för bärbara batterier och industribatterier som väger mindre än 3 kilo?	5
5. Vad gäller för industribatterier som väger mer än 3 kilo?	5
6. Vad gäller för bilbatterier?	5
7. Finns det undantag från kraven på insamlingssystem?	6
8. Vad gäller för batterier i infekterade produkter?	6

1. Vad innebär kriterierna för lämpliga insamlingssystem i 19 §?

Nedan följer vår vägledning om kriterierna i 19 §:

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det är lättillgängligt och ger god service åt hushåll, kommuner och andra som kan antas vilja lämna batterier till systemet,”

Insamlingssystemen ska utformas ur ett konsumentperspektiv och fokus vid utformningen av ett insamlingssystem bör ligga på att underlätta för dem som kan tänkas vilja lämna batterier till systemet.

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det underlättar för hushåll och andra att sortera ut batterier från annat avfall,”

Om ett insamlingssystem underlättar för konsumenter att lämna in sina uttjänta batterier, till exempel genom att insamlingsplatser för batterier samordnas med insamlingsplatser för andra producentansvar, minskar risken för att batterier blandas med annat avfall.

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det finns insamlingsplatser med lämplig geografisk spridning med hänsyn till batteriernas förväntade användning, befolkningstäthet och andra omständigheter,”

Ett insamlingssystem bör ha tillräckligt god spridning av insamlingsplatser för att alla som vill lämna batterier till ett insamlingssystem ska kunna göra det på ett smidigt och enkelt sätt.

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det är utformat så att de som hanterar batterierna i systemet inte utsätts för hälso- eller säkerhetsrisker på grund av batterierna,”

Personal som arbetar med insamling, sortering eller återvinning av batterier ska ha tillräcklig utbildning, skyddsutrustning etc. så att de inte riskerar sin hälsa eller säkerhet på grund av de ämnen som finns i batterier.

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det tar emot batterier av det slag som systemet är utformat för oavsett batteriernas kemiska sammansättning eller ursprung,”

Insamlingssystem avsedda för bärbara-, bil- eller industribatterier måste ta emot alla batterier av respektive typ. När det gäller insamlingssystem för stora industribatterier kan dock undantag göras enligt följande: Ett system avsett för stora blyindustribatterier behöver endast ta emot sådana blybatterier. Ett system avsett för stora kadmiumbatterier behöver endast ta emot sådana kadmiumbatterier.

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det är tillgängligt för alla producenter på icke-diskriminerande villkor.”

Ett insamlingssystem får inte ha olika villkor eller prislistor för olika producenter.

- ”Ett insamlingssystem som avses i 16 § ska anses lämpligt om det innebär att de producenter som är anslutna till systemet tillsammans tar ansvar för en lika stor andel av det uppkomna avfallet i Sverige som motsvarar anslutna producenters sammanlagda marknadsandel.”

Ett insamlingssystem ska ta hand om lika stor andel förbrukade batterier som de anslutna producenterna tillsammans satt på marknaden.

2. Vem är skyldig att upprätta insamlingssystem?

Som batteriproducent är du skyldig att ta hand om batterier som blir avfall genom att se till att det finns lämpliga insamlingssystem enligt kriterierna i 19 § i förordningen om producentansvar för batterier. Du får överlämna ansvaret att upprätta lämpliga insamlingssystem till ett producentansvarsbolag. Observera att det är ditt ansvar att göra bedömningen om producentansvarsbolaget lever upp till kraven på lämpliga insamlingssystem enligt kriterierna i förordningen. I slutändan är det den enskilde producenten som hålls ansvarig om insamlingen inte fungerar.

Skyldigheten att upprätta insamlingssystem gäller inte dig som importerar mycket små mängder batterier. Läs mer om detta undantag och några andra undantag under fråga 7.

3. Vilka krav ställs på ett insamlingssystem?

Oavsett vilken typ av batterier du som producent överläter, är du skyldig att leva upp till kraven för lämpliga insamlingssystem enligt kriterierna i 19 §. Däremot kan det finnas skillnader i hur kraven i förordningen tolkas beroende av vilken typ av batterier du tillhandahåller: industri-, bil- eller bärbara batterier. I frågorna 4-6 specificeras kraven för respektive batterityp.

Som producent har du även ansvar enligt 20 § för att insamlade batterier transporteras bort, återanvänds eller återvinns. För dig som väljer att ha ett individuellt insamlingssystem innebär det att du ska kunna visa hur detta går till. Du ska kunna visa upp att du har avtal med transportör och återvinnare av batterier. Vidare ska ett

intyg från återvinnaren finnas som visar hur mycket batterier de återvunnit på uppdrag av dig som producent.

4. Vad gäller för bärbara batterier och industribatterier som väger mindre än 3 kilo?

Det är i praktiken mycket svårt att se skillnad på bärbara batterier och industribatterier som väger mindre än 3 kilo. Det innebär att insamlingssystem avsedda för bärbara batterier även kommer att samla in små industribatterier. Därför är det rimligt att ställa samma krav på insamlingssystem för båda dessa grupper.

Ur ett konsumentperspektiv är det önskvärt att samordna insamlingsplatser för batterier med insamlingsplatser för övriga producentansvar för att möjliggöra för konsumenter att lämna sitt avfall samtidigt. Krav som gäller för insamlingsplatser för förpackningar och tidningar bör därför även gälla för insamlingsplatser för bärbara batterier utifrån antal insamlingsplatser och nationell spridning. Detta mot bakgrund av att konsumtionen av bärbara batterier har mer gemensamt med konsumtionen av förpackningar och tidningar än exempelvis konsumtionen av elektriska och elektroniska produkter. Det behövs exempelvis betydligt fler insamlingsplatser för batterier än insamlingsplatser för elektriska och elektroniska produkter.

För att säkerställa att bärbara batterier samlas in i hela landet ska insamlingssystem vara utformade för att ta emot bärbara batterier oavsett var i landet en konsument önskar lämna tillbaka sina batterier.

Naturvårdsverket bedömer att antalet insamlingsplatser efter den 1 januari 2009 inte bör understiga antalet insamlingsplatser som fanns tillgängliga innan producentansvaret på batterier trädde i kraft. Observera att även insamlingsplatser som inte upprättats av insamlingssystemet, exempelvis fastighetsnära insamling av batterier, kan tillgodoräknas.

5. Vad gäller för industribatterier som väger mer än 3 kilo?

För industribatterier som väger mer än 3 kilo har insamlingsnivån sedan länge legat på nära 100 procent. Eftersom dessa batterier enbart används i professionellt bruk, är behovet av spridningen av insamlingsplatser i samhället inte lika stort som för bärbara batterier. Ett insamlingssystem för industribatterier som väger mer än 3 kilo ska dock vara utformat så det kan ta emot uttjänta batterier från hela landet där verksamhetsutövare är verksamma.

6. Vad gäller för bilbatterier?

Insamlingen av bilbatterier har under en längre tid legat på en mycket hög nivå, nära 100 procent. Systemet bygger på att alla som säljer bilbatterier är skyldiga att ta emot uttjänta bilbatterier. För att säkerställa att bilbatterier samlas in i hela landet

ska insamlingssystem vara utformade för att ta emot bilbatterier oavsett var i landet en slutanvändare önskar lämna tillbaka sitt bilbatteri.

7. Finns det undantag från kraven på insamlingssystem?

Undantag 1: Om du som producent importerar mycket små mängder batterier kan du undantas kravet att upprätta insamlingssystem. Villkoret är att du som producent importerar mindre än mängderna i tabell 1.

Tabell 1. Gränsvärden för att undantas från kravet på att upprätta insamlingssystem för batterier:

Typ av batteri	Mängd (kilo batteri)
Kvicksilverbatteri	1
Kadmiumbatteri	2
Blybatteri >3kg	250
Blybatteri <3kg	100
Övriga batterier	50

Undantag 2: Om du som producent upprättat/gått med i ett lämpligt insamlingssystem i enlighet med producentansvaren för:

- elektriska och elektroniska produkter
- herrelösa strålkällor
- skrotbilar

ska de betraktas som godkända insamlingssystem även för de batterier som sitter i produkterna. För lösa batterier har du dock ett ansvar för att det finns insamlingssystem enligt batteriförordningen.

Undantag 3: Om du som producent kan presentera ett insamlingssystem som inte uppfyller de krav som ställs i denna vägledning, men som ändå förväntas ge ett likvärdigt resultat *kan* det vara ett acceptabelt insamlingssystem. Kontakta då Naturvårdsverket i ett tidigt skede för diskussion om insamlingssystemets utformning.

8. Vad gäller för batterier i infekterade produkter?

Alla batterier omfattas av producentansvaret för batterier, lösa såväl som inbyggda oavsett kemisk sammansättning. Batterier som sitter i infekterade produkter är ibland undantagna från kraven på insamling.

Om ett batteri aldrig plockas ut ur en produkt på grund av att produkten är infekterad eller smittförande, omfattas batteriet inte av insamlingskravet enligt batteriförordningen. Krav på hur en infekterad eller smittförande produkt ska hanteras regleras i annan lagstiftning och påverkas inte av batteriförordningen. Observera att ett batteri, om möjligt, alltid ska plockas ut ur en produkt och tas om hand av producenten enligt kraven i batteriförordningen.

Även om batterier som sitter i infekterade produkter i vissa fall kan undantas kravet på insamling är de inte undantagna övriga krav som är förknippade med producentansvaret för batterier. Alla batterier ska märkas. Även om ett batteri aldrig kommer i kontakt med användaren ska det märkas med kemisk beteckning om det handlar om ett miljöfarligt batteri. Detta med anledning av att avfallssorterare ska få information om att ett batteri är miljöfarligt. I övrigt räcker det om förpackningen eller produkten som batteriet sitter i är märkt med en överkorsad soptunna om det handlar om ett icke miljöfarligt batteri som aldrig kommer i kontakt med slutanvändaren. En producent som tillverkar eller importerar och säljer batterier ska alltid göra en anmälan och redovisa sålda och insamlade mängder batterier till Naturvårdsverket.